

SAMOSTALNA DEMOKRATSKA SRPSKA STRANKA

PROGRAM ZA 2013-2017.

Samostalna demokratska srpska stranka u narednom četvorogodišnjem razdoblju želi unaprijediti svoju politiku vodeće manjinske stranke u Republici Hrvatskoj koja djeluje na vrijednostima antifašizma, građanske jednakosti i socijalne pravednosti. Posredstvom ovih vrijednosti SDSS će se boriti za afirmaciju prava pripadnika srpskog naroda u Hrvatskoj, međuetničku toleranciju, jednakost građana i njihovih životnih sredina te posebno ugroženu socijalnu jednakost i socijalnu pravednost građana Hrvatske. SDSS posebno brine narastanje socijalne nejednakosti i daljnje slabljenje socijalne pravednosti, te će stoga stvarati pretpostavke za stratešku suradnju s drugima strankama srodne političke orijentacije.

I

Povratak izbjeglica i prava izgubljenih tokom rata

Ni 22 godine od početka i 18 godina od završetka rata u Hrvatskoj značajan broj izbjeglica, posebno Srba, nije se vratio svojim kućama ili to nije u mogućnosti napraviti. Omogućavanje povratka i stvaranje uvjeta za povratak zato i dalje ostaju prioritetna zadaća Samostalne demokratske srpske stranke. To se posebno odnosi na nastavak obnove u ratu razorenih obiteljskih kuća, realizaciju stambenog zbrinjavanja bivših nosilaca stanarskih prava i stvaranje uvjeta za ostanak onih koji su se vratili ili će se vratiti. Ubrzavanje procesa stambenog zbrinjavanja te pojednostavnjenje i pojeftinjenje uvjeta otkupa stanova za one koji ih žele otkupiti SDSS smatra nužnom pretpostavkom uspješne realizacije Programa stambenog zbrinjavanja. Konvalidacija radnog staža treba biti dovršena uključujući i potrebu revizije u svim onim slučajevima u kojima nije poštovan zakon. U narednom razdoblju potrebno je pronaći rješenje za neisplaćene mirovine svima onima koji su ih stekli prije rata a nisu im isplaćivane tokom rata.

II

Suočavanje s posljedicama rata i prirodom ratnih politika

Sudbina 1.704 osobe koje se još uvijek službeno vode kao nestali, od toga 736 Srba, a 968 Hrvata i dalje je od iznimne humane i političke važnosti, pa će zbog toga SDSS ustrajno raditi na tome u suradnji s udruženjima koja se bave nestalim i utvrđivanjem sudbine nestalih, te predstavnicima hrvatske i drugih vlada u regiji. Adekvatno obilježavanje mjesta stradanja pripadnika srpskog naroda te stvaranje zakonskih i drugih pretpostavki za izjednačavanje civilnih žrtava rata također će biti u fokusu našeg političkog djelovanja. Isto možemo reći za suđenja za ratne zločine i zaštitu žrtava, bez obzira na to koje su nacionalnosti bilo počinitelji bilo žrtve. U tom smislu je neophodno promijeniti još uvijek različitu sudsku praksu u Hrvatskoj, neprofesionalnost i pristranost u odnosu prema zločinima počinjenim od strane Hrvata i zločinima od strane Srba, a u kojima se žrtve srpske nacionalnosti još uvijek manje žrtve, nego li žrtve hrvatske nacionalnosti, a počinitelji hrvatske nacionalnosti još uvijek manje zločinci od počinitelja srpske nacionalnosti.

Posebno je važno da se prekine praksa osumnjičenja i optuživanja nedužnih ljudi srpske nacionalnosti. Distanciranje od ratnih politika koje su imale za cilj etničko čišćenje s jedne i

podizanje novih „političko-civilizacijskih“ zidova između društava u novonastalim državama ostat će trajna i važna aktivnost u politici SDSS-a.

III

Unapređenje položaja nacionalnih manjina i međuetnički, posebno hrvatsko-srpskih odnosa

Položaj nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj unapređuje se sporo, uz otpore i prisutnu atmosferu netolerancije. To posebno vrijedi za Srbe, ali i pripadnike drugih manjina kao što su Romi i Bošnjaci. I dalje se nastoji osporiti i derogirati Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina, posebno u sferi političkih prava, čemu se treba snažno odupirati. Premda su održana tri izborna ciklusa za manjinska vijeća, status dobrog dijela njih i dalje je neriješen, pa je potrebno tražiti dosljednu primjenu zakona, a u mjeri u kojoj je to potrebno i unapređenje zakonskih odredbi.

Zapošljavanje pripadnika nacionalnih manjina, posebno srpske, umjesto da raste u skladu s akcijskim planovima, ono opada, a pravo na kulturnu autonomiju Srba u sferi obrazovanja i jezika se nailazi na ozbiljne otpore. Manjinske srpske škole nisu registrirane ni nakon 12 godina, a odredbe o službenoj upotrebi srpskog jezika i ćirilice nastoje se kompromitirati i izuzeti od primjene. Tome SDSS zato treba posvetiti posebnu pažnju i osigurati političko djelovanje kojim će se to promijeniti. Unapređenje položaja srpske i drugih zajednica treba biti u funkciji unapređenja međuetničkih odnosa i međuetničke tolerancije u Hrvatskoj. U tu svrhu treba raditi na povratku sadržaja zajedničke hrvatsko-srpske historije u nastavne programe te obnovi spomeničke i kulturne baštine Srba u Hrvatskoj koja je u proteklih 20 godina uništena i devastirana.

IV

Rodna i dobna ravnopravnost te ravnopravnost osoba s invaliditetom

SDSS smatra svojom posebnom zadaćom da unutar sebe i u društvu stvara pretpostavke za bolju zastupljenost žena, mladih i osoba s invaliditetom te stoga u sljedećem četverogodišnjem razdoblju osigurati mnogo značajniju zastupljenost žena i mladih u članstvu, vlastitom rukovodstvu i predstavnicima na lokalnoj i državnoj razini. Brigu o starijim osobama posredstvom socijalne i zdravstvene politike te posredstvom vlastitog aktivizma zadržat će važnim dijelom svojih lokalnih politika. Zajedno s ostali političkim strankama će raditi na stvaranju boljih budžetskih pretpostavki za unapređenje prava osoba s invaliditetom u prijevozu, obrazovanju, zapošljavanju i razonodi.

V

Mediji: nezavisnost novinarske struke i unapređenje novinarske etike

SDSS nezavisnost novinarske profesije smatra važnim stupom sloboda, prava i demokratskog odlučivanja, a time i djelovanja političkih stranaka. Ugrožavanje profesionalnosti, nezavisnosti novinara i nepoštivanje novinarske etike postali su ozbiljan problem hrvatske javnosti i njezine demokracije. SDSS smatra da je zbog toga neophodno očuvati institucije javnih medija i učiniti ih mjestom unutar kojeg se obnavlja profesionalnost i etičnost. Odnos prema manjinama ili manjinskim temama, posebno onim srpskim, i dalje su

opterećene predrasudama, negativnim stavovima i nerijetko neistinama, poluistinama i prešućivanjem. Promjenu medijske slike i medijske politike o Srbima i o drugim manjinama SDSS drži važnom pretpostavkom za razvijanje tolerantnog društva i unapređenje prava pripadnika manjinskih zajednica.

VI Pravosuđe

Nepriistrano i efikasno pravosuđe u svim njegovim dijelovima još uvijek je ideal kojem sve političke stranke u Hrvatskoj trebaju težiti, posebno pri izboru sudaca i državnih odvjetnika, nadzoru rada sudova i državnih odvjetništava, njihovu profesionalnom napredovanju. SDSS je posebno osjetljiv prema neprofesionalnom ili pristranom postupanju u brojnim imovinskim, kaznenim ili krivičnim predmetima koji su se ticali pripadnika srpske zajednice, a zbog kojih su mnogi do danas ostali bez prava na rad, na stan, na imovinu, na ušteđevinu, na jednak tretman pri odgovornosti za ratne zločine, na pravo na pravično suđenje ili suđenje u razumnom roku. U narednom periodu SDSS će posebnu pažnju posvetiti tome da se zajamči pravično djelovanje pravosudnih institucija Republike Hrvatske u zaštiti imovinskih prava građana Hrvatske srpske nacionalnosti te neprocesuiranim ratnim zločinima počinjenim prema pripadnicima srpske zajednice i zaštiti prava žrtava rata srpske nacionalnosti.

VII Lokalna samouprava

SDSS smatra da je neophodno jačati ovlasti lokalne samouprave u Republici Hrvatskoj i provesti mjere decentralizacije. SDSS također smatra da smanjenje broja jedinica lokalne samouprave samo po sebi nije jamstvo ušteda u državnom proračunu a pogotovo nije jamstvo unapređenja položaja građana u lokalnim zajednicama. Smatramo da je neophodno povećati funkcionalnost jedinica lokalne samouprave adekvatnijom poreskom politikom i politikom doprinosa. U slučajevima slabije razvijenih općina, posebno onih na području posebne državne skrbi, brdsko-planinskom i otočnom području potrebne su posebne mjere države u cilju podizanja razine njihove funkcionalnosti. Kad su u pitanju općine s manjinskim stanovništvom, bilo srpskim ili drugih manjina, potrebno je voditi trajnu politiku njihove održivosti kao dijela politike manjinskih prava zajamčenih međunarodnim sporazumima i domaćim zakonodavstvom.

VIII Uravnotežen ekonomski razvoj i posebne mjere razvojne politika prema područjima s najnižim razvojnim stopama

Neuravnoteženi ekonomski razvoj predstavlja jedan od glavnih izvora građanske nejednakosti, ekonomske neracionalnosti i demografsko-političke nestabilnosti. Budući da među ekonomski najnerazvijenije spadaju u ratu stradala i etnički mješovita područja, o politici uravnoteženog ekonomskog razvoja ovisi i ostvarivanje prava pripadnika nacionalnih manjina, posebno srpske. Zbog toga SDSS smatra da je neophodno donijeti Zakon o potpomognutim područjima i formirati Fond za razvojne programe, a jedno i drugo treba promatrati kao instrumente koji trebaju omogućiti jedinicama lokalne samouprave, zadrugama, malo-poduzetnicima i OPGovima potencijale korištenja sredstava EU. SDSS

smatra da se ta politika uravnoteženja na ovim područjima mora temeljiti na usklađenom djelovanju državne politike i lokalnih inicijativa.

IX

Socijalno i ekološki osjetljiva ekonomija: poljoprivreda, malo poduzetništvo i reindustrijalizacija

Hrvatska ekonomija devastirana je u tri vitalna područja: industriji, energetici i poljoprivredi, i to lošim deregulacijskim mjerama i lošim gospodarenjem. Njihova obnova predstavlja neiskorištenu priliku. SDSS smatra da bi bilo štetno ukoliko bi se ta obnova temeljila na odsustvu državne regulacije, posebno ukoliko bi bila socijalno i ekološki neosjetljiva. Socijalna osjetljivost u prvom se redu treba zasnivati na dosljednoj zaštiti radničkih prava i politici razvoja koja jamči rast zaposlenosti. Ekološka osjetljivost za hrvatsku kao poljoprivrednu i turističku zemlju predstavlja razvojni imperativ.

X

Obrazovanje, nauka i kultura

Za razliku od industrije i poljoprivrede, obrazovanje i nauka donekle su očuvani unatoč otvorenom procesu devastacije. Da bi se taj proces zaustavio potrebno je donijeti strategiju razvoja obrazovanja i nauke, reformirati zakonodavstvo i povećati izdvajanja za obrazovanje i naučna istraživanja. SDSS smatra da kako strategija tako i zakonske reforme trebaju stvoriti nove, racionalnije pretpostavke za očuvanje javnog obrazovanja i javnih naučno-istraživačkih institucija. Što se povećanja izdvajanja za obrazovanje i nauku njih treba tražiti u unutrašnjim i vanjskom proračunskom nadzoru i raspodjeli prioriteta. U hrvatskoj obrazovnoj i kulturnoj politici važno mjesto trebala bi imati i njezina manjinska komponenta. To još uvijek nije slučaj, pa će SDSS inzistirati na afirmaciji vrijednosti, sadržaja i artefakata značajnih za Hrvatsku i srpsku manjinu. Također će se raditi na tome da se u osnovnim i srednjim školama dođe do integralnog kurikulumu za cijelo područje Hrvatske, na priznavanju posebnosti manjinskih sadržaja u sklopu obrazovnog procesa i na registraciji manjinskih obrazovnih institucija.

XI

Socijalna i zdravstvena politika

Socijalna i zdravstvena politika drugo je područje koje je u procesu slabljenja, a koji proces u interesu ustavnih prava građana i u interesu socijalno-političke stabilnosti treba zaustaviti. SDSS podržava racionalizaciju troškova, posebno u području zdravstva, ali zagovara mjere u kojima se privatni zdravstveni sektor neće razvijati tako da se time umanjuje ili uskraćuje sredstva potrebna za održavanje i razvoj javnog sektora. Mjere socijalne politike na povratničkim područjima potrebno je unaprijediti a ne ograničavati, stoga će se SDSS usprotiviti ograničavanju programa pomoći starijim i nemoćnim osobama na tom području.

XII

Suradnja u regiji

Regija, posebno područje bivše Jugoslavije, predstavlja neiskorišten i važan potencijal ekonomskog razvoja i političke relevantnosti. Zbog toga SDSS smatra da suradnja u regiji u formi nekog regionalnog modela treba biti prioritetna zadaća hrvatske politike. Stup te suradnje svakako treba biti suradnja između Hrvatske i Srbije. O toj suradnji ovisi unapređenje međunacionalnih i međudržavnih odnosa regije, pa time i položaj manjina u njima pa će joj SDSS iz tih razloga nastojati doprinositi.

XIII

Pozicioniranje u EU

Hrvatska će u narednom razdoblju trebati početi stvarati svoje mjesto i svoju ulogu u EU. To će moći postići stvaranjem novih partnerstva, određivanjem svojih političkih prioriteta i jačanjem svojih apsorpcijskih kapaciteta. O uspješnosti toga ovisit će prednosti i mane evropskoga članstva. Kao i u vrijeme proces pristupanja za SDSS će tako i ovo biti važan dio politike.

XIV

Vanjska politika

Nakon ulaska u NATO i nakon ulaska u EU hrvatska vanjska politika dobiva novu dimenziju i nove perspektive vanjske politike unutar kojih može afirmirati svoje interese. Uz to joj se otvaraju perspektive za suradnju sa drugim zemljama, kao što su Rusija i Kina, s kojima može unaprijediti svoje ekonomske i svoje vanjskopolitičke potencijale. SDSS smatra iznimno važnim da Hrvatska doprinosi jačanju UN i njegovih aktivnosti, kao i jačanju multilateralnih organizacija poput OECSa.

XV

Suradnja s domaćim i međunarodnim strankama

U narednom razdoblju SDSS će se posvetiti razvijanju strateške suradnje sa strankama socijaldemokratske i socijalističke orijentacije u zemlji, a u cilju jačanja tog dijela političke scene u Hrvatskoj. Istovremeno će se posvetiti suradnji sa strankama srodne orijentacije u regiji te razvijanju suradnje sa socijalističkom internacionalom i evropskim socijalistima.